A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2017. március 9.*

„Előzetes döntéshozatal — 543/2008/EK rendelet — A 15. cikk (1) bekezdése — 16. cikk — Fagyasztott vagy gyorsfagyasztott csirkék — A víztartalom felső határa — E határ elavultsága — Az ellenőrzésre vonatkozó gyakorlati előírások — Másodszori vizsgálatok — 612/2009 rendelet — 28. cikk — A mezőgazdasági termékek után járó export-visszatérítések — A biztosítás feltételei — Megbízható és kifogástalan kereskedelmi minőség — A szokásos feltételek mellett forgalomba hozható termékek”

A C-141/15. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a tribunal administratif de Rennes (rennes-i közigazgatási bíróság, Franciaország) a Bírósághoz 2015. március 25-én érkezett, 2015. március 20-i határozatával terjesztett elő

a **Doux SA**, csődeljárás alatt,

és

az **Établissement national des produits de l’agriculture et de la mer (FranceAgriMer)**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: T. von Danwitz tanácselnök, Juhász E. (előadó), C. Vajda, K. Jürimäe és C. Lycourgos bírák,

főtanácsnok: E. Sharpston,

hivatalvezető: V. Tourrès tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2016. március 3-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Doux SA képviseletében J. Vogel, M. Leroy és M. Lantourne avocats,

– a francia kormány képviseletében D. Colas, R. Coesme, C. Candat és A. Daly, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében B. Schima, A. Lewis és K. Skelly, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2016. szeptember 13-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

* Az eljárás nyelve: francia.

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2012. december 19-i 1239/2012/EU bizottsági végrehajtási rendelettel (HL 2012. L 350., 63. o.) módosított, a baromfira vonatkozó egyes forgalmazási előírások tekintetében az 1234/2007/EK tanácsi rendelet végrehajtási szabályainak meghatározásáról szóló, 2008. június 16-i 543/2008/EK bizottsági rendelet (HL 2008. L 157., 46. o.), valamint a 2011. február 23-i 173/2011/EU bizottsági rendelettel (HL 2011. L 49., 16. o.) módosított, a mezőgazdasági termékek után járó export-visszatérítési rendszer alkalmazása közös részletes szabályainak megállapításáról szóló, 2009. július 7-i 612/2009/EK bizottsági rendelet (HL 2009. L 186., 1. o.) rendelkezéseinek értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a Doux SA, csődeljárás alatt, képviseli Sophie Gautier, és az SCP Valliot-Le Guenevé-Abittbol, vagyonfelügyelői minőségükben eljárva, valamint az Établissement national des produits de l'agriculture et de la mer (FranceAgriMer) (mezőgazdasági és halászati termékekkel foglalkozó nemzeti iroda) között az Európai Unión kívülre exportált fagyasztott és gyorsfagyasztott csirke árutételek utáni export-visszatérítések nyújtása tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő.

Jogi háttér

3 Az 543/2008 rendelet 15. cikkének (1) bekezdése szerint:

„A 16. cikk (5) bekezdésének és a 17. cikk (3) bekezdésének sérelme nélkül a fagyasztott és gyorsfagyasztott csirkék a[z Unióban] üzleti vagy kereskedelmi úton csak akkor hozhatók forgalomba, ha víztartalmuk a VI. mellékletben (cseppmódszer) vagy a VII. mellékletben leírt vizsgálati módszer (kémiai módszer) szerint meghatározott, technikailag elkerülhetetlen értékeket nem haladja meg."

4 E rendelet 16. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az abszorbeált vízmennyiségre vonatkozó IX. mellékletnek megfelelő rendszeres ellenőrzéseket, illetve a VI. mellékletben meghatározott ellenőrzéseket minden nyolcórás munkaszakasz folyamán legalább egyszer le kell folytatni.

Ha az említett vizsgálatok során kiderül, hogy az abszorbeált víz mennyisége meghaladja az e rendeletben engedélyezett teljes víztartalmat, akkor számításba kell venni a hús által a nem ellenőrzött feldolgozási szinteken abszorbeált vízmennyiséget, és olyan esetekben, amikor az abszorbeált víz mennyisége meghaladja a IX. melléklet 10. pontjában vagy a VI. melléklet 7. pontjában szereplő szinteket, akkor az adott vágóhíd a feldolgozással kapcsolatos szükséges technikai kiigazításokat haladéktalanul köteles végrehajtani.

(2) Az (1) bekezdés második albekezdésében szereplő valamennyi esetben, de kéthavonta legalább egyszer a tagállam illetékes hatósága által kiválasztott vágóhidakról származó fagyasztott és gyorsfagyasztott csirkékből mintavétel útján kiválasztott mintákon a VI., illetve a VII. mellékletnek megfelelően el kell végezni a víztartalomra vonatkozóan a 15. cikk (1) bekezdésében szereplő ellenőrzéseket. Nem kell ellenőrzést lefolytatni az olyan hasított test esetében, amelyekkel kapcsolatban az illetékes hatóságok felé igazolták, hogy a húst kizárólag kivitelre szánták.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben szereplő ellenőrzéseket az illetékes hatóságok végzik vagy felügyelik. Különleges esetekben az illetékes hatóságok alkalmazhatják a (1) bekezdés és különösen a IX. melléklet 1. és 10. pontja, valamint a (2) bekezdés rendelkezéseit szigorúbb értelemben, ha valamely adott vágóhíd tekintetében igazolni kell e rendelet teljes víztartalomra vonatkozó előírásainak betartását.

Valamennyi olyan esetben, amikor a fagyasztott vagy gyorsfagyasztott csirkék nem feleltek meg e rendeletnek, a (2) bekezdésben említett ellenőrzések minimális gyakoriságát megismétlik abban az esetben, ha a VI. és a VII. mellékletnek megfelelő legfeljebb négy hét alatti három különböző termelési napon végrehajtott három sikeres ellenőrzés negatív eredményt mutatott. [helyesen: Valamennyi olyan esetben, amikor a fagyasztott vagy gyorsfagyasztott csirkék nem feleltek meg e rendeletnek, a (2) bekezdésben említett ellenőrzések minimális gyakoriságát megismétlik abban az esetben, ha a VI. és a VII. mellékletnek megfelelő legfeljebb négy hét alatti három különböző termelési napon végrehajtott három sikeres ellenőrzés negatív eredményt mutatott. Ezen ellenőrzések költségeit az érintett vágóhíd köteles megfizetni.]

(4) Ott, ahol levegős hűtés esetében az (1) és (2) bekezdésben említett ellenőrzések eredményei hat hónapig megfelelést mutatnak a VI–IX. mellékletben megállapított feltételekkel, az (1) bekezdésben említett ellenőrzések gyakoriságát havi egy alkalomra lehet csökkenteni. Az e mellékletekben megállapított feltételeknek való megfelelés bármilyen hiányossága esetén visszaállítják az (1) bekezdésben említett ellenőrzéseket [helyesen: Az e mellékletekben megállapított feltételeknek való megfelelés bármilyen hiányossága esetén visszaállítják az (1) bekezdésben említett gyakoriságú ellenőrzéseket.]

(5) Amennyiben a (2) bekezdésben említett ellenőrzések eredménye túllépi a megengedhető határokat, az érintett tételt úgy kell tekinteni, mint amely nem felel meg e rendeletnek. Ebben az esetben azonban az érintett vágóhíd kérheti azt, hogy végezzenek másodszori vizsgálatot a tagállam referencialaboratóriumában, a tagállam illetékes hatósága által kiválasztott módszer segítségével. E másodszori vizsgálat költségei a tétel tulajdonosát terhelik.

(6) Ha szükséges, az újabb ellenőrzés után az e rendeletnek nem megfelelő tétellel kapcsolatban az illetékes hatóság engedélyezi a tétel [Unión] belüli forgalomba hozatalát azzal a feltétellel, hogy az illetékes hatóság felügyelete alatt a vágóhíd a hasított test egyedi és nagy tételű csomagolását olyan címkével látja el, amelyen piros nagybetűvel feltünteti a X. mellékletben található szövegek legalább egyikét.

Az első albekezdésben szereplő tétel mindaddig az illetékes hatóság felügyelete alatt marad, amíg azt ennek a bekezdésnek megfelelően kezelik, vagy vele kapcsolatban másként nem rendelkeznek. Ha az illetékes hatóság felé igazolják, hogy az első albekezdésben szereplő tétel kivitelre kerül, akkor az illetékes hatóság megtesz minden szükséges intézkedést annak érdekében, hogy a kérdéses tétel a[z Unión] belül ne kerüljön forgalomba.

Az első albekezdésben szereplő szövegeket feltűnő, jól látható helyen, tökéletesen olvasható és letörölhetetlen módon kell feltüntetni. A szövegek semmilyen módon nem takarhatók, homályosíthatók el, illetve semmilyen írott vagy rajzolt jelzéssel nem szakíthatók meg. A betűk az egyedi csomagon legalább 1 cm, a gyűjtőcsomagon legalább 2 cm méretűek.”

5 Az 543/2008 rendelet 18. cikke (2) bekezdésének szövege a következő:

„A tagállamok elfogadják a forgalomba hozatal valamennyi szakaszához tartozó, a 15., 16. és 17. cikkben meghatározott ellenőrzésre vonatkozó gyakorlati előírásokat, beleértve a harmadik országokból származó importáru vizsgálatát a vámkezelés időpontjában, a VI. és VII. mellékletnek megfelelően. Ezekről a rendelkezésekről a tagállamok tájékoztatják a többi tagállamot és a Bizottságot. Bármilyen lényeges változtatásról haladéktalanul értesíteni kell a többi tagállamot és a Bizottságot.”

6 E rendeletnek „A felengedéssel járó veszteség meghatározása (Csepptesztt)” című VI. melléklete „Az eredmények értékelése” című 7. pontjában az alábbiak szerint rendelkezik:

„Ha az olvasztáskor mért átlagos vízveszteség a 20 hasított testből álló minta esetében meghaladja az alább jelzett százalékos értékeket, az azt jelenti, hogy a feldolgozás során abszorbeált vízmennyiség túllépi a megengedhető határértéket.

A százalékos értékek a következők:

levegős hűtés esetén: 1,5%,

permetezéses hűtés esetén: 3,3%,

vízbemerítéses hűtés estén: 5,1%

[…]”.

7 Ugyanezen rendeletnek „A csirkék víztartalmának meghatározása (Kémiai teszt)” című VII. melléklete e víztartalom megállapítását lehetővé tévő kémiai eljárást írja le.

8 A 612/2009 rendelet 28. cikkének (1) bekezdése kimondja:

„Nem jár visszatérítés az olyan termékek után, amelyek a kiviteli nyilatkozat elfogadásának időpontjában nem megbízható és kifogástalan kereskedelmi minőségűek.

A termékek akkor tekinthetők az első albekezdésben megállapított követelménynek megfelelőnek, ha a[z Unió] területén a szokásos feltételek mellett hozhatók forgalomba a visszatérítési kérelemben feltüntetett leírás alapján, valamint emberi fogyasztásra alkalmasak, és ilyen célú felhasználásukat jellemzőik vagy állapotuk nem zárja ki vagy lényegesen nem korlátozza.

A termékek első bekezdésben megállapított követelményeknek való megfelelőségét a[z Unióban] hatályos előírásoknak vagy gyakorlatnak megfelelően kell vizsgálni.

Azonban visszatérítés nyújtható akkor is, ha az exportált termékek a rendeltetési országban olyan különleges kötelező feltételek, különösen egészségügyi és higiéniai előírások hatálya alá tartoznak, amelyek nem felelnek meg a[z Unióban] hatályos előírásoknak vagy gyakorlatnak. Az exportőr feladata az illetékes hatóság kérelmére igazolni, hogy a termékek megfelelnek a rendeltetési országban hatályos ilyen kötelező előírásoknak.

Ezen túlmenően, egyes termékek esetében különleges rendelkezések fogadhatók el.”

9 A 2010. március 31-i 278/2010/EU bizottsági rendelettel (HL 2010. L 86., 15. o.) módosított, a visszatérítésben vagy egyéb támogatásban részesülő mezőgazdasági termékek kivitelének fizikai vizsgálatokkal történő ellenőrzéséről szóló, 2008. december 17-i 1276/2008/EK rendelet (HL 2008. L 339., 53. o.; helyesbítés: HL 2009. L 151., 51. o.) 5. cikkének (4) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„A kiviteli vámhivatal biztosítja a [mezőgazdasági termékek után járó export-visszatérítési rendszer alkalmazása közös részletes szabályainak megállapításáról szóló, 1999. április 15-i] 800/1999/EK [bizottsági] rendelet [(HL 1999. L 102., 11. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 25. kötet, 129. o.)] 21. cikkének betartását. Ha valamely termék esetében konkrét indokok alapján megkérdőjelezhető a megbízható, kifogástalan kereskedelmi minőség, a kiviteli vámhivatal ellenőrzi az alkalmazandó közösségi rendelkezések, különösen az állat- és növény-egészségüggyel kapcsolatos rendelkezések betartását.”

10 A 612/2009 rendelet hatályon kívül helyezte a 800/1999 rendeletet. A 800/1999 rendelet 21. cikke (1) bekezdésének szövege megegyezik a 612/2009 rendelet 28. cikke (1) bekezdésének szövegével.

11 Az Uniós Vámkódex létrehozásáról szóló, 2013. október 9-i 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL 2013. L 269., 1. o.; helyesbítés: HL 2013. L 287., 2013.10.29., 90. o.) hatályon kívül helyezett, a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 2008. április 23-i 450/2008/EK európai parlamenti és a tanácsi rendelet (Modernizált Vámkódex) (HL 2008. L 145., 1. o., a továbbiakban: Vámkódex) 118. cikkének (2) bekezdése úgy rendelkezett, hogy a vámáru-nyilatkozatot benyújtó személy jogosult arra, hogy jelen legyen vagy képviselve legyen az áru vizsgálatánál és a mintavételnél.

12 E kódex 119. cikke (1) bekezdésének második albekezdése szerint ez a nyilatkozattevő kérhette az érintett áru további vizsgálatát, vagy az abból történő további mintavételt, ha úgy ítélte meg, hogy az illetékes hatóságok által kapott eredmények nem érvényesek.

Az alapügy tényállása és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

13 A baromfihús feldolgozás és forgalomba hozatali tevékenysége keretében a Doux fagyasztott csirkét exportál harmadik országokba. A Doux garanciákat szolgáltatott annak érdekében, hogy az export-visszatérítésekből előleget kapjon. E visszatérítések nyújtásának feltételei között szerepelt az a kötelezettség, hogy az exportált termékeknek a 612/2009 rendelet 28. cikke (1) bekezdésének megfelelően „megbízható és kifogástalan kereskedelmi minőségűeknek” kell lenniük.

14 A FranceAgriMer a francia jog szerinti közigazgatási szerv, amelynek a nemzeti és az uniós támogatások nyújtása tartozik a hatáskörébe, ellenőrzéseket végzett a Doux által előállított, exportra szánt csirkéken, és megállapította, hogy azok víztartalma meghaladja az 543/2008 rendelet VI. és VII. mellékletében előírt jogszabályi felső határokat. Következésképpen a FranceAgriMer a 2013. július 22-i határozatával felfüggesztette a 2013. április 21. után nyilvántartásba vett visszatérítés iránti kérelmekre vonatkozó biztosítékok felszabadítását.

15 2013. szeptember 20-án a Doux a kérdést előterjesztő bíróságnál keresetet terjesztett elő a FranceAgriMer határozatának megsemmisítése iránt. A Doux azt állítja, hogy ez a határozat téves jogalkalmazáson alapul, mivel az a fagyasztott csirkehúsra vonatkozó export-visszatérítések nyújtását e hús víztartalmától teszi függővé, jóllehet az említett rendelet 15. cikkében meghatározott felső határokat nem kell alkalmazni az említett húsra, ha azt az Unión kívüli exportra szánják.

16 Ezenkívül a Doux úgy érvel, hogy e víztartalomra vonatkozó felső határok túllépése nem befolyásolja az exportált termékeknek a 612/2009 rendelet 28. cikkének (1) bekezdése szerinti „megbízható és kifogástalan kereskedelmi minőségét”, és hogy a termékei összhangban vannak a rendeltetési ország előírásaival és gyakorlatával. Ráadásul a Doux szerint az említett felső határok a felülvizsgálat elmaradása miatt nem megfelelővé, és elavulttá váltak.

17 A FranceAgriMer azt állítja, hogy a 612/2009 rendelet 28. cikkének (1) bekezdése szerint egyáltalán nem jár export-visszatérítés, ha az Unión belül az érintett termékeket a szokásos feltételek mellett nem lehet forgalomba hozni, és ha ezek a termékek a kiviteli nyilatkozat elfogadásának napján nem „megbízható és kifogástalan kereskedelmi minőségűek”. Az a fagyasztott csirkehús, amelynek víztartalma meghaladja az 543/2008 rendelet 15. cikkében meghatározott felső határokat, nem felel meg a 612/2009 rendelet 28. cikkének (1) bekezdésében előírt feltételeknek, annak exportja tehát nem alapozza meg a visszatérítés nyújtásához való jogot. A FranceAgriMer megjegyzi, hogy a 2012-es és a 2013-as év során a Doux által exportált fagyasztott csirkehúson elvégzett ellenőrzések 98%-a az e követelménynek nem megfelelő eredményt hozott.

18 Az alapeljárásban szóban forgó fagyasztott csirkék víztartalma tekintetében elvégzett ellenőrzéseket illetően a Doux azt állítja, hogy azokra vele szemben nem lehet hivatkozni, mivel a francia jogalkotó nem fogadta el az 543/2008 rendelet 15–17. cikkében előírt ellenőrzéseknek a forgalomba hozatal valamennyi szakaszára vonatkozó végrehajtási szabályait. Ez a társaság ezenkívül kifogásolja, hogy a FranceAgriMer elutasította az arra irányuló kérelmét, hogy e rendelet 16. cikkének (5) bekezdése alapján másodszori vizsgálatot végezzenek, amely vizsgálatot arra az esetre írták elő, ha az említett rendelet 16. cikkének (2) bekezdésében meghatározott ellenőrzések eredményei túllépik a megengedhető határokat.

19 E körülmények között a tribunal administratif de Rennes (rennes-i közigazgatási bíróság, Franciaország) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából az alábbi kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) Az 543/2008 rendelet 15. cikkében, valamint VI. és VII. mellékletében a víztartalom tekintetében meghatározott értékhatár a 612/2009 rendelet 28. cikkének (1) bekezdése és a 2006. szeptember 7-i Nowaco Germany ítélet (C-353/04, EU:C:2006:522) értelmében vett »megbízható és kifogástalan kereskedelmi minőségre« vonatkozó követelmény-e?

2) Az 543/2008 rendelet 15. cikkében, valamint VI. és VII. mellékletében a víztartalom tekintetében megszabott értékhatárokat átlépő, az illetékes hatóság által kiállított egészségügyi tanúsítvánnyal rendelkező fagyasztott csirke a 612/2009 rendelet 28. cikke értelmében vett szokásos feltételek mellett forgalomba hozható-e az Unióban, és adott esetben milyen feltételek mellett?

3) Az, hogy az [543/2008] rendelet VI. mellékletében rögzített, és az állattartási gyakorlattal kapcsolatos állítólagos változások, valamint egyes, az értékhatár elavultságával kapcsolatos tudományos tanulmányokban megfogalmazott kritikák ellenére évtizedek óta változatlan az 5,1%-os, víztartalomra vonatkozó értékhatár, ellentétes-e, vagy sem az Európai Unió jogával és különösen a jogbiztonság elvével?

4) Az [543/2008] rendelet VI. és VII. melléklete kellően pontos-e a rendelet 15. cikkében előírt ellenőrzések lefolytatásához, vagy Franciaországnak el kellett volna fogadnia »a forgalomba hozatal valamennyi szakaszához tartozó«, »ellenőrzésre vonatkozó gyakorlati előírásokat«, és ezek hiányában az exportált termékek forgalomba hozatalának szakaszában végzett ellenőrzésekre nem lehet hivatkozni?

5) A másodszori vizsgálatra vonatkozó, az 543/2008 rendelet 16. cikkének (2) és (5) bekezdésében szereplő rendelkezések együttes értelmezése alapján a vágóhidakon végzett ellenőrzések eredményeire alkalmazandó kérelmek kiterjeszthetők-e az exportált termékek forgalomba hozatalának szakaszában a felek jelenlétében végzett ellenőrzésekre, többek között az Európai Unió Alapjogi Chartájának 41. cikke alapján?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

A harmadik kérdésről

20 Mivel a harmadik kérdés az 543/2008 rendelet 15. cikkében meghatározott, a fagyasztott és a gyorsfagyasztott csirkehús víztartalma felső határainak érvényességére vonatkozik, elsőként ezt a kérdést célszerű megvizsgálni.

21 A harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt kéri, hogy a Bíróság határozzon a fagyasztott és a gyorsfagyasztott csirkehús víztartalmának az 543/2008 rendelet 15. cikkének (1) bekezdésében, valamint VI. és VII. mellékletében meghatározott felső határainak érvényességéről, mivel ezek a felső határok állítólag elavultak.

22 Ami ebben a tekintetben a jogbiztonság elvének állítólagos megsértését illeti, emlékeztetni kell arra, hogy ez az elv megköveteli, hogy az uniós szabályozás tegye lehetővé az érdekeltek számára az ennek alapján őket terhelő kötelezettség terjedelmének pontos ismeretét, mivel képeseknek kell lenniük arra, hogy egyértelműen megismerhessék jogaikat és kötelezettségeiket, és ezeknek megfelelően járjanak el (2009. március 10-i Heinrich ítélet, C-345/06, EU:C:2009:140, 44. pont; 2011. március 29-i ArcelorMittal Luxembourg kontra Bizottság és Bizottság kontra ArcelorMittal Luxembourg és társai ítélet, C-201/09 P és C-216/09 P, EU:C:2011:190, 68. pont).

23 Márpedig az 543/2008 rendelet 15. cikkének (1) bekezdése, valamint az utóbbi rendelet VI. és VII. melléklete világosan meghatározzák az általuk előírt rendelkezések tartalmát és hatályát. Ezek a rendelkezések egyértelműen megjelölik mind azokat a termékeket, amelyekre vonatkoznak, azaz a fagyasztott és gyorsfagyasztott csirkéket, mind azt a víztartalmi határt, amelyet nem szabad átlépni.

24 Ezenkívül a fagyasztott és gyorsfagyasztott csirkehús víztartalmára vonatkozóan az említett rendeletben előírt legnagyobb értékek felülvizsgálatának elmaradása – amelynek következtében az alapeljárás felperesének jogi helyzete változatlan maradt – nem alkalmas a jogbiztonság elvének megsértésére.

25 Ami a Doux arra alapított érvét illeti, hogy az 543/2008 rendeletben előírt, víztartalomra vonatkozó felső értékek – amelyek megegyeznek azokkal az értékekkel, amelyek a baromfira vonatkozó egyes forgalmazási előírásokról szóló 1906/90/EGK tanácsi rendelet végrehajtása részletes szabályainak bevezetéséről szóló 1538/91/EGK rendelet módosításáról szóló, 1993. október 21-i 2891/93/EGK bizottsági rendeletben (HL 1993. L 263., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 15. kötet, 160. o.) szerepelnek – az elavult jellegükre tekintettel jogellenesek, mivel a baromfihús víztartalma 1993 óta jelentősen emelkedett, és ezek a felső határok már nem megfelelőek abban az új összefüggésben, amelyben azokat alkalmazni kell, rá kell mutatni, hogy sem a fagyasztott csirkehús víztartalmának legnagyobb értékére vonatkozó uniós jogi rendelkezések elfogadása óta eltelt évek száma, sem az alapeljárás felperese által előterjesztett tudományos tanulmányok, amelyek az említett felső határok emelésének szükségességére vonatkozó következtetést tartalmaznak, nem kérdőjelezhetik meg a jelen esetben az 543/2008 rendelet 15. cikke (1) bekezdésének, valamint e rendelet VI. és VII. mellékletének érvényességét.

26 Az uniós jogalkotó ugyanis széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik a mezőgazdaság területén ráruházott hatáskörök gyakorlása során, ha összetett mérlegeléseket és értékeléseket kell végeznie (lásd ebben az értelemben: 2016. június 30-i Lidl ítélet, C-134/15, EU:C:2016:498, 47. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ez azon döntés esetében is így van, hogy a fagyasztott és gyorsfagyasztott csirkék víztartalmának felső határára vonatkozó szabályozást felül kell-e vizsgálni, vagy sem.

27 Márpedig a Doux és az írásbeli észrevételeket előterjesztő többi érdekelt által hivatkozott tények egyike sem bizonyítja, hogy e jogalkotó a közös agrárpolitika terén rendelkezésére álló hatáskörök gyakorlása során nyilvánvalóan megsértette volna e mérlegelési jogkör korlátait.

28 Ebben a tekintetben rá kell mutatni, hogy az észrevételeiben a Bizottság közölte, hogy olyan változásokat tapasztalt, amelyek a fagyasztott és gyorsfagyasztott csirkék víztartalma vonatkozásában az 543/2008 rendeletben előírt felső határok kiigazítását tehetik szükségessé, hozzátéve, hogy még ha a fiziológiai víztartalom a csirkék esetében jelenleg némileg magasabb is az 1993-as év során megfigyelt tartalomnál, a víztartalom rögzített értékhatárainak esetleges módosítása valószínűleg azok csökkentését, nem pedig azok emelését fogja jelenteni, mivel a műszaki fejlődés lehetővé teszi e hús előkészítése során a vízfelvétel csökkentését.

29 A Doux azon érvét illetően, hogy az alapeljárásban szóban forgó felső határok az elfogadásuk időpontjában nem voltak összhangban a mezőgazdasági piacok közös szervezésének létrehozásáról, valamint egyes mezőgazdasági termékekre vonatkozó egyedi rendelkezésekről szóló, 2007. október 22-i 1234/2007/EK tanácsi rendelet (HL 2007. L 299., 1. o.; helyesbítés: HL 2010. L 63., 30. o., HL 2013. L 97., 4. o.) (az egységes közös piacszervezésről szóló rendelet) rendelkezéseivel, mivel ez a rendelet magában foglalja a baromfira vonatkozó egyes forgalmazási előírásokról szóló, 1990. június 26-i 1906/90/EGK tanácsi rendelet (HL 1990. L 173., 1. o. magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 10. kötet, 92. o.) rendelkezéseit, amely utóbbi rendelet hetedik preambulumbekezdése szerint ezek a kérdések főleg technikai természetűek, és valószínűsíthető, hogy gyakori módosításokra lesz szükség, elegendő arra rámutatni, hogy e két rendelet egyike sem ír elő a víztartalom felső határai időszakos felülvizsgálatának elvégzésére vonatkozó különleges kötelezettséget.

30 A fenti megfontolásokból ennélfogva az következik, hogy a harmadik kérdés vizsgálata nem tárt fel olyan körülményt, amely befolyásolhatná a fagyasztott csirkehús víztartalma tekintetében az 543/2008 rendelet 15. cikkének (1) bekezdésében, valamint VI. és VII. mellékletében meghatározott felső határok érvényességét.

Az első és a második kérdésről

31 Az első és a második kérdésével, amelyeket együttesen kell megvizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a 612/2009 rendelet 28. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azok a fagyasztott vagy gyorsfagyasztott csirkék, amelyek víztartalma meghaladja az 543/2008 rendeletben rögzített határokat, a szokásos feltételek mellett forgalomba hozhatók az Unió területén, és a megbízható és kifogástalan kereskedelmi minőség követelményének eleget tesznek, amennyiben az illetékes hatóság által kiállított egészségügyi tanúsítvánnyal rendelkeznek.

32 Az 543/2008 rendelet 15. cikkének (1) bekezdése főszabály szerint megtiltja azon fagyasztott vagy gyorsfagyasztott csirkék Unión belüli forgalomba hozatalát, amelyeknek víztartalma meghaladja a VI. vagy VII. mellékletben rögzített értékhatárokat.

33 Az ilyen csirkék forgalomba hozatalára csak kivételesen, abban az esetben van lehetőség, ha betartják az e rendelet 16. cikkének (6) bekezdése szerinti feltételeket.

34 A fagyasztott vagy gyorsfagyasztott csirkék forgalomba hozatalának az említett rendeletben meghatározott előírásai csak az Unióban forgalomba hozott termékekre vonatkoznak, a harmadik országokba exportált termékekre azonban nem.

35 Így a fagyasztott vagy gyorsfagyasztott csirkék az Unión kívülre exportálhatók anélkül, hogy az 543/2008 rendelet 16. cikkének (2) bekezdésében meghatározott ellenőrzést el kellene végezni, anélkül hogy az e rendelet VI. vagy VII. mellékletében meghatározott víztartalmi határokat be kellene tartani, és anélkül hogy ezt a terméket alá kellene vetni az e rendelet 16. cikkének (6) bekezdésében előírt címkézési kötelezettségnek.

36 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából mindazonáltal az következik, hogy különbséget kell tenni a gazdasági szereplőknek a termékeik exportálásához fűződő joga, és az export-visszatérítésben való részesüléshez fűződő joga között, ami azt jelenti, hogy az exportműveletek nem feltétlenül járnak export-visszatérítés nyújtásával (lásd ebben az értelemben: 2006. szeptember 7-i Nowaco Germany ítélet, C-353/04, EU:C:2006:522, 35. és 36. pont).

37 A 612/2009 rendelet 28. cikke (1) bekezdések negyedik albekezdése rendelkezéseinek sérelme nélkül – amelyek vonatkozásában a Bíróság rendelkezésére álló iratokból nem tűnik ki, hogy az alkalmazásuk feltételei a jelen esetben teljesültek volna – e rendelet 28. cikke (1) bekezdésének első és második albekezdése az export-visszatérítések nyújtását attól a követelménytől teszi függővé, hogy az

exportálandó termékek „megbízható és kifogástalan kereskedelmi minőségűek” legyenek, amihez arra van szükség, hogy ezeket a termékeket az Unió területén a szokásos feltételek mellett lehessen forgalomba hozni.

38 Valamely terméknek „a szokásos feltételek melletti” forgalomba hozhatósága a „megbízható és kifogástalan kereskedelmi minőség” fogalmának szerves részét képezi (2005. május 26-i SEPA-ítélet, C-409/03, EU:C:2005:319, 26. pont; 2005. december 1-jei Fleisch-Winter ítélet, C-309/04, EU:C:2005:732, 21. pont). Ennek a követelménynek nem tesz eleget az a termék, amely az Unió területén a szokásos feltételek mellett és a visszatérítési kérelemben feltüntetett leírás alapján nem hozható forgalomba (2005. május 26-i SEPA-ítélet, C-409/03, EU:C:2005:319, 22. pont; 2005. december 1-jei Fleisch-Winter ítélet, C-309/04, EU:C:2005:732, 20. pont).

39 E körülmények között az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első és második kérdést nem lehet külön megválaszolni. Ha az alapeljárásban szóban forgó csirkéket az Unió területén a „szokásos feltételek mellett” nem lehet forgalomba hozni, azok a „megbízható és kifogástalan kereskedelmi minőség” követelményének sem tesznek eleget. Ezzel szemben, ha a szóban forgó termékeket az Unió területén „a szokásos feltételek mellett” forgalomba lehet hozni, azok „megbízható és kifogástalan kereskedelmi minőségét” el kell ismerni.

40 Következésképpen azt kell meghatározni, hogy a fagyasztott vagy gyorsfagyasztott csirkehúsnak az 543/2008 rendelet 16. cikkének (6) bekezdése szerinti kivételes szabályozás keretében történő forgalomba hozatala a „szokásos feltételek mellett” valósul-e meg.

41 Ebben a tekintetben a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következően azt kell megvizsgálni, hogy az Unióban a „szokásos feltételek mellett” forgalomba hozható-e valamely baromfihústétel az említett rendeletben foglalt azon követelmények alapján, amelyek közvetlenül a termékek minőségére vonatkoznak, nem pedig azon követelmények alapján, amelyeknek kizárólagos célja a fogyasztó tájékoztatása (lásd ebben az értelemben: 2006. szeptember 7-i Nowaco Germany ítélet, C-353/04, EU:C:2006:522, 38. pont).

42 Az 543/2008 rendelet 16. cikkének (6) bekezdése szerint, ha valamely fagyasztott vagy gyorsfagyasztott csirkehústétel e rendeletnek a megengedhető víztartalmi határok meghaladása miatt nem felel meg, az illetékes hatóság köteles ügyelni arra, hogy az érintett egyedi és nagy tételű csomagolást olyan címkével lássa el, amelyen piros nagybetűvel feltünteti a következő szöveget: „Víztartalom meghaladja az EK által előírt határértéket”. Ezt a szöveget feltűnő, jól látható helyen, tökéletesen olvasható és letörölhetetlen módon kell feltüntetni. A betűknek az egyedi csomagon legalább 1 cm, a gyűjtőcsomagon legalább 2 cm méretűeknek kell lenniük.

43 Ennek a kezelésnek és ezeknek a kötelező jelzéseknek nemcsak a fogyasztók tájékoztatása a célja, hanem azok figyelmeztetésként is szolgálnak, amelyek a fogyasztók számára jelzik, hogy az érintett termékek minősége csorbult, tehát az áruk alacsonyabb minőségűek.

44 E körülmények között az 543/2008 rendelet 16. cikke (6) bekezdésének megfelelően kezelt és megjelölt termékeket nem lehet az Unió területén a „szokásos feltételek mellett” forgalomba hozhatóknak tekinteni, és azok nem tesznek eleget a „megbízható és kifogástalan kereskedelmi minőség” követelményének.

45 Ezt a következtetést nem cáfolhatja meg az a tény, hogy a szóban forgó termékek egyébiránt összhangban vannak az egészségügyi szabályozással.

46 Következésképpen az első és a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 612/2009 rendelet 28. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azok a fagyasztott vagy gyorsfagyasztott csirkék, amelyek víztartalma meghaladja az 543/2008 rendeletben rögzített határokat, az Unió területén a

szokásos feltételek mellett nem hozhatók forgalomba, és a megbízható és kifogástalan kereskedelmi minőség követelményének még akkor sem tesznek eleget, ha rendelkeznek az illetékes hatóság által kiállított egészségügyi tanúsítvánnyal.

A negyedik kérdésről

47 A negyedik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy az 543/2008 rendelet 18. cikkének (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az a tagállamokat arra kötelezi, hogy az export-visszatérítés melletti exportra szánt, fagyasztott vagy gyorsfagyasztott csirkék esetében az ellenőrzésre vonatkozó gyakorlati előírásokat fogadjanak el, és hogy ilyen gyakorlati előírások elfogadásának hiányában az export céljából végzett ellenőrzésekre az érintett vállalkozásokkal szemben nem lehet hivatkozni.

48 Abban az esetben, ha a fagyasztott vagy gyorsfagyasztott csirkék Unión kívülre történő exportálásának pénzügyi támogatásáról van szó, a kiviteli vámhivatal az 1276/2008 rendelet 5. cikke (4) bekezdésének megfelelően köteles biztosítani a 612/2009 rendelet 28. cikke (1) bekezdésének betartását. Ha e hivatal számára kétséges az exportált termék „megbízható és kifogástalan kereskedelmi minősége”, neki kell megvizsgálnia, hogy a termék megfelel-e az alkalmazandó uniós jogi rendelkezéseknek.

49 Mivel a fagyasztott vagy gyorsfagyasztott csirkék 543/2008 rendelet 15. cikkében előírt legnagyobb víztartalmának betartása a feltétele annak, hogy ezt a húst a 612/2009 rendelet 28. cikkének (1) bekezdése szerint „megbízható és kifogástalan kereskedelmi minőségűnek” lehessen tekinteni, e feltétel teljesülésének ellenőrzésére az e tartalom meghatározásának az 543/2008 rendelet VI. és VII. mellékletében leírt módszereit kell alkalmazni.

50 Ebben a tekintetben meg kell állapítani, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozat egyáltalán nem tartalmaz olyan elemet, amely azt bizonyíthatná, hogy az említett mellékletekben előírt technikák és módszerek nem teszik lehetővé ezen ellenőrzések megfelelő elvégzését.

51 Amint az a jelen ítélet 23. pontjából kitűnik, az 543/2008 rendelet VI. és VII. melléklete kellően pontos az export-visszatérítés melletti exportra szánt, fagyasztott vagy gyorsfagyasztott csirkék ellenőrzésének elvégzéséhez.

52 A fenti megfontolásokra figyelemmel a negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy mivel az 543/2008 rendelet VI. és VII. melléklete kellően pontos az export-visszatérítés melletti exportra szánt, fagyasztott vagy gyorsfagyasztott csirkék ellenőrzésének elvégzéséhez, azon gyakorlati előírások hiánya, amelyek elfogadását az említett rendelet 18. cikkének (2) bekezdése írja elő, nem jár azzal, hogy ezekre az ellenőrzésekre az érintett vállalkozásokkal szemben nem lehet hivatkozni.

Az ötödik kérdésről

53 Az ötödik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy az 543/2008 rendelet 16. cikkének (5) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az e rendelkezésben előírt másodszori vizsgálat igényléséhez való jog a fagyasztott vagy gyorsfagyasztott csirkék export-visszatérítés melletti exportja céljából elvégzett ellenőrzésére is vonatkozik.

54 Mivel az 543/2008 rendelet 16. cikkének (2) bekezdése szerint a fagyasztott és gyorsfagyasztott csirkék víztartalmának e rendelet 15. cikkének (1) bekezdésében meghatározott ellenőrzését nem kell lefolytatni a hasított testek esetében, ha megállapítást nyer, hogy azokat kizárólag exportra szánták, a jelen esetben az említett rendelet 16. cikke (5) bekezdésének nincs jelentősége. Az Unión kívüli exportra szánt áruk vizsgálati eljárásaira vonatkozó rendelkezéseket a Vámkódex szabályozza.

55 A Bíróságnak a 2006. szeptember 7-i Nowaco Germany ítélet (C-353/04, EU:C:2006:522) alapját képező ügyben – a termékek visszatérítésre jogosító exportjával kapcsolatos ellenőrzését illetően – már volt alkalma határozni az exportőr és a nemzeti vámhatóság jogairól és kötelezettségeiről.

56 A Bíróság kifejezetten a visszatérítésre jogosító exportműveletek ellenőrzéseit illetően mutatott rá arra, hogy ezen ellenőrzések megfelelő lefolytatása érdekében az uniós szabályozás egyfajta együttműködést ír elő az exportőr és a nemzeti vámhatóságok között (lásd az 1996. december 19-i 82/97/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel [HL 1997. L 17., 1. o.; magyar különkiadás 2. fejezet, 8. kötet, 179. o.] módosított, a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 1992. október 12-i 2913/92/EGK tanácsi rendelettel [HL 1992. L 302., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 4. kötet, 307. o.] összefüggésben: 2006. szeptember 7-i Nowaco Germany ítélet, C-353/04, EU:C:2006:522, 63. pont).

57 Ebben a tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Vámkódex többek között a 118. cikkének (2) bekezdésében és a 119. cikke (1) bekezdésének második albekezdésében úgy rendelkezett, hogy a vámáru-nyilatkozatot benyújtó exportőr jogosult arra, hogy jelen legyen vagy képviselve legyen az áru vizsgálatánál és a mintavételnél, és jogosult arra, hogy az áru további vizsgálatát, vagy az abból történő további mintavételt kérje, ha úgy ítéli meg, hogy az illetékes hatóságok által kapott eredmények nem érvényesek.

58 Így a Vámkódex a gazdasági szereplők számára az 543/2008 rendelet 16. cikkének (5) bekezdésében foglalthoz hasonló jogot biztosít.

59 A Vámkódex 118. cikkének (2) bekezdésében és 119. cikke (1) bekezdésének második albekezdésében foglalt jogoktól függetlenül emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint, mivel az exportőr a visszatérítési kérelem benyújtásával kifejezetten vagy hallgatólagosan minden esetben igazolja az „egészségügyileg megfelelő, a jogszabályi követelményeket kielégítő, kereskedelmi minőség” meglétét, abban az esetben, ha a nemzeti hatóságok a nyilatkozatát kétségbe vonnák, a nemzeti jog bizonyításra vonatkozó szabályai szerint neki kell bizonyítania, hogy ez a feltétel teljesül (2005. december 1-jei Fleisch-Winter ítélet, C-309/04, EU:C:2005:732, 35. o.).

60 Végül az alapeljárásban nincs jelentősége az Európai Unió Alapjogi Chartája 41. cikkének, amelynek megfogalmazásából egyértelműen kitűnik, hogy annak címzettjei nem a tagállamok, hanem kizárólag az Unió intézményei, szervei és hivatalai (2015. december 17-i WebMindLicenses, C-419/14, EU:C:2015:832, 83. pont).

61 E körülmények között az ötödik kérdésre úgy kell válaszolni, hogy a fagyasztott vagy gyorsfagyasztott csirkék exportőre a Vámkódex 118. cikke (2) bekezdésének és a 119. cikke (1) bekezdése második albekezdésének megfelelően jogosult egyrészt arra, hogy személyesen jelen legyen vagy képviselve legyen ezen áru vizsgálatánál és a mintavételnél, másrészt arra, hogy az említett áru további vizsgálatát, vagy az abból történő további mintavételt kérje, ha úgy ítéli meg, hogy az illetékes hatóságok által kapott eredmények nem érvényesek.

A költségekről

62 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

1) **A harmadik kérdés vizsgálata nem tárt fel olyan körülményt, amely befolyásolhatná a fagyasztott csirkehús víztartalma tekintetében a 2012. december 19-i 1239/2012/EU bizottsági végrehajtási rendelettel módosított, a baromfira vonatkozó egyes forgalmazási előírások tekintetében az 1234/2007/EK tanácsi rendelet végrehajtási szabályainak meghatározásáról szóló, 2008. június 16-i 543/2008/EK bizottsági rendelet 15. cikkének (1) bekezdésében, valamint VI. és VII. mellékletében meghatározott felső határok érvényességét.**

2) **A 2011. február 23-i 173/2011/EU bizottsági rendelettel módosított, a mezőgazdasági termékek után járó export-visszatérítési rendszer alkalmazása közös részletes szabályainak megállapításáról szóló, 2009. július 7-i 612/2009/EK bizottsági rendelet 28. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azok a fagyasztott vagy gyorsfagyasztott csirkék, amelyek víztartalma meghaladja az 543/2008 rendeletben rögzített határokat, az Unió területén a szokásos feltételek mellett nem hozhatók forgalomba, és a megbízható és kifogástalan kereskedelmi minőség követelményének még akkor sem tesznek eleget, ha rendelkeznek az illetékes hatóság által kiállított egészségügyi tanúsítvánnyal.**

3) **Mivel az 1239/2012 végrehajtási rendelettel módosított 543/2008 rendelet VI. és VII. melléklete kellően pontos az export-visszatérítés melletti exportra szánt, fagyasztott vagy gyorsfagyasztott csirkék ellenőrzésének elvégzéséhez, az a körülmény, hogy valamely tagállam nem fogadta el azokat gyakorlati előírásokat, amelyek elfogadását az említett rendelet 18. cikkének (2) bekezdése írja elő, nem jár azzal, hogy ezekre az ellenőrzésekre az érintett vállalkozásokkal szemben nem lehet hivatkozni.**

4) **A fagyasztott vagy gyorsfagyasztott csirkék exportőre a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 2008. április 23-i 450/2008/EK európai parlamenti és a tanácsi rendelet (Modernizált Vámkódex) 118. cikke (2) bekezdésének és 119. cikke (1) bekezdése második albekezdésének megfelelően jogosult egyrészt arra, hogy személyesen jelen legyen vagy képviselve legyen ezen áru vizsgálatánál és a mintavételnél, másrészt arra, hogy az említett áru további vizsgálatát, vagy az abból történő további mintavételt kérje, ha úgy ítéli meg, hogy az illetékes hatóságok által kapott eredmények nem érvényesek.**

Aláírások